

درس پانزدهم

دریا

املا و واژه‌آموزی

۱ قسمت‌هایی از شعر را که دوست داری، خوش خط و خوانا بنویس.

هر کجا چشم می‌رود، آب است از افق تا افق، همه دریاست
 آب آینه‌ای است پهناور صورت آسمان، در آن پیدا است
 خنده‌ی گرم و روشن خورشید بر تن سرد آب می‌ریزد
 موج از پشت موج می‌آید موج در پیش موج می‌خیزد
 می‌شوم شاد و می‌زنم غوطه مثل ماهی، میان آب زلال
 آسمان دل‌گشا و دریا رام زندگی مهربان و من خوش حال

۲ کلمه‌های زیر را از متن درس پیدا کن و در جدول بگذار.

کلمه‌ی دو حرفی					آ	ب			
کلمه‌ی سه حرفی					ش	ا	د		
کلمه‌ی چهار حرفی که یکی از نشانه‌های «غ» را دارد.					غ	و	ط	ه	
کلمه‌ی پنج حرفی که یک نشانه در آن تکرار شده باشد.					ا	ی	ی	ن	ه

۲ نام چند عضو از بدنت را در ستون اول می‌بینی. مانند نمونه، به هر کدام نشانه‌ی (ه) اضافه کن، سپس آن را در جای خالی بنویس.

عضو بدن	ترکیب با (ه)	کلمه‌ی جدید
گوش	گوش + ه	گوشه
لب	لب + ه	لبه
دماغ	دماغ + ه	دماغه
چشم	چشم + ه	چشمه

املا، بیاموز و بگو

۱ از کلمه‌های درس، دوازده کلمه را به دل‌خواه انتخاب کن و از روی آن‌ها با خط خوانا و زیبا بنویس.

افق - صورت - موج - می‌خیزد - غوطه - نوازش - سائل - خواب‌آلود - زلال - خورشید

جای خالی را با کلمه‌های مناسب از متن درس، کامل کن.

● می‌برد لذّت از نوازش آب

● ساحل بی‌خیال خواب آلود

● می‌شوم شاد و می‌زنم غوطه

● مثل ماهی میان آب زلال

● آسمان دل‌گشا و دریا رام

● زندگی مهربان و من خوش حال

مانند نمونه، جمله‌ها را تکمیل کن.

مادر مثل خورشید است؛ چون با مهربانی‌اش به زندگی من، گرما می‌بخشد.

● معلم مثل چراغ است؛ چون با علمش، زندگی مرا روشن می‌کند.

● کتاب مثل دوست است؛ چون به ما چیزهای زیادی یاد می‌دهد.

● دریا مثل آینه است؛ چون صورت آسمان، در آن پیدا است.

۱ از روی سرمشق، خوش خط و زیبا بنویس.

اینها خلیج فارس، چون قلب مین است نامش همیشگی در سینه من است

اینها خلیج فارس، چون قلب مین است نامش همیشگی در سینه من است

اینها خلیج فارس، چون قلب مین است نامش همیشگی در سینه من است

۲ یک کلمه از درس انتخاب کن. مخالف آن را بنویس. بعد جمله‌ای بنویس که هر دو کلمه، در آن باشد.

گرم

سرد

جای گرم با کیک سرد خستگی را از تن بیرون می‌کند.

۳ جدول رنگارنگ: با دقت به جدول نگاه کن. کلماتی را که باهم شباهت دارند، مانند نمونه، با یک رنگ مشخص، رنگ‌آمیزی کن.

آسایشگاه	آشپزخانه	خوش قیافه	موجودات	آزمایشگاه	سرحال
خوش بو	قطعات	هنرمند	دلپذیر	کتابخانه	دودکش
نمازخانه	سربلند	خاطرات	آرایشگاه	سربند	دل‌خواه
دل‌نشین	نمایشگاه	میخ‌کش	خوش‌مزه	گل‌خانه	مجلات
خوش‌حال	هواکش	سودمند	دست‌کش	مشاهدات	سرزنده
نفت‌کش	دلگرم	حیوانات	سرافراز	ارزشمند	کارگاه

بندهای زیر را بخوان و به ارتباط جمله‌ی اوّل بند با بقیه‌ی جمله‌ها توجه کن. آیا بقیه‌ی جمله‌های بند در تکمیل جمله‌ی اوّل، نوشته شده‌اند؟

(الف) هیچ وقت خاطره‌ی اوّلین روز مدرسه را فراموش نمی‌کنم. آن موقع، هفت ساله بودم. به خاطر دارم که یک روز صبح زود دست در دست بابا به مدرسه رفتم. مدرسه یک حیاط بزرگ و قدیمی داشت و پر از بچه‌های قد و نیم قد بود. همین قدر یادم هست که صف بچه‌ها تشکیل شد و من در صف کلاس اوّلی‌ها قرار گرفتم.

(ب) آلودگی هوا دلایلی دارد. در شهرهای بزرگ، هوا آلوده است. من در روستا زندگی می‌کنم. هوای روستا تمیز است. روستا کارخانه‌ی صنعتی ندارد. دیروز همراه دوستم به یکی از باغ‌های اطراف روستا رفتیم. تعداد زیادی درخت در آن باغ بود. درختان هوا را تمیز می‌کنند.

یکی از بندهایی که خواندی، خوب نوشته نشده است. همان طور که متوجه شدی، جملات آن بند، جمله‌ی اوّل را توضیح نمی‌دهند. حالا تو دوباره آن را بنویس. دقت کن جمله‌هایی که می‌نویسی، جمله‌ی اوّل بند را تکمیل کنند.

...آلودگی هوا دلایلی دارد. جمعیت شهرهای بزرگ زیاد است وقتی می‌خواهند از قسمتی از شهر به قسمت دیگر بروند اگر هر خانواده ای یک ماشین بردارد و بیرون برود بر اثر سوختن بنزین آلودگی تولید می‌کند. همین طور هم اتوبوس‌های فرسوده قسمتی از سوختی را که می‌سوزانند به صورت دود خارج می‌کنند و این کار هم باعث آلودگی هوا می‌شود. البته ناگفته نماند کارخانه‌ها نیز سهم خیلی زیادی در آلودگی هوا دارند.

جمله‌های یک بند باید در تکمیل جمله‌ی اوّل بند، نوشته شوند.

